

Předmluva *Preface*

Prostředí je definováno jako soubor všech živých i neživých činitelů, kteří ovlivňují živé organismy, včetně lidí. Vedle vnějších vlivů, které omezují a ovlivňují lidskou činnost, prodělávají dynamickou změnu také potřeby naší společnosti. Jakmile je některá potřeba naplněna, jiná činnost může být omezena. Středoevropští lesníci museli v nedávné minulosti čelit environmentálním důsledkům průmyslového znečištění ovzduší. Svého maxima dosáhlo znečištění ovzduší v 80. letech 20. století, kdy byly zasaženy rozsáhlé oblasti v severních českých horách. Tato pohoří leží na německých a polských hranicích, tudíž zhoršené podmínky byly diskutovány na mezinárodní úrovni. Od 90. let došlo k významnému poklesu koncentrací polutantů v ovzduší vzhledem k modernizaci průmyslu a zlepšené kontrole emisí, což vyústilo v ozdravení lesních porostů. Navzdory zlepšeným podmínkám zbývá mnoho udělat, pokud se chceme vypořádat s dědictvím rozsáhlé destrukce lesních ekosystémů. Například v mnoha porostech dominují nepůvodní dřeviny, které byly původně vysazeny, protože byly schopné přežít v silně znečištěném prostředí. Tyto dřeviny pomohly stabilizovat horské lesní ekosystémy zasažené rozsáhlým hynutím domácích dřevin. Přesto tyto nepůvodní dřeviny neposkytují naší společnosti všechny ekonomické a ekosystémové funkce, které jsou schopné poskytovat dřeviny domácí. Navíc, zatímco je znečištění ovzduší proti katastrofické úrovni 80. let zredukováno, české lesy jsou stále pod jeho tlakem. Ačkoliv se koncentrace oxidu siřičitého skutečně snížily, na významu získaly oxidy dusíku a ty jsou v současnosti považovány za hlavní acidifikační agens horských půd. Existují také jiné faktory ovlivňující jak lesní porosty, tak lesní prostředí. Od doby kdy první obyvatelé káceli a klučili les, započali si potravu a sbírali palivo, přes kácení stavebního dřeva a získávání surovin pro průmysl a nakonec využití lesa pro volný čas a ochranu hodnot, které byly považovány za „přírodní“ (což obvykle souviselo s lidským smyslem pro estetiku), jsme vždy poměřovali hodnotu lesa naši

The environment is being defined as a system comprised of both living and inanimate elements that affect living organisms, including human beings. Besides these outside influences that constrain and influence human activity, the needs of our society dynamically changes. As one need is being satisfied, another activity can be limited. In central Europe, foresters had to face the environmental consequences of air pollution of industry origin in the recent past. In the 1980s, air pollution was at its maximum and large areas were affected in the northern Czech mountains. These mountains are situated on the German and Polish borders; as a result, these worsened conditions were discussed internationally. Since the 1990s, the concentrations of airborne pollutants have decreased significantly due to industrial modernization and improved pollution controls, resulting in the recovery of the forest stands. Despite improved conditions, much work remains if we are to deal with the legacy of large-scale destruction of forest ecosystems. For example, large stands are dominated by exotic tree species, initially planted because they were able to survive in a highly polluted environment. Such species helped stabilize the mountain forest ecosystems in the wake of widespread die-off of the native species. Nonetheless, these non-native species do not provide our society with the full range of economic and ecosystem services that the native species can provide. Furthermore, while air pollution is reduced from the catastrophic levels of the 1980s, it still exerts a deleterious influence on Czech forests. Although sulfur dioxide concentrations have indeed decreased, nitrogen oxides have become more important and are now considered the principal acidifying agent of mountain soils. There are other factors influencing both forest stands and forest environment. Since the first settler of these regions began cutting and stumping, food gathering, and collecting fuel, then moving on to timber cutting and harvesting raw materials for industry, and finally engaged in using the forest for leisure activities and protecting

mi potřebami. Lesníci jsou součástí tohoto procesu a vždy přizpůsobovali strategie a technologie hospodaření změnám lesního prostředí a požadavků lidské společnosti. Žel stejná společnost nedokáže vždy rozeznat důležitou roli lesníků v procesu obnovy lesních ekosystémů a plnění společenských funkcí, takže jsme znovu nuceni obhájit tuto svou úlohu.

Tento rok uplyne 13 let od doby, kdy se poprvé konalo setkání českých a slovenských odborníků z lesnických výzkumných ústavů a univerzit. Setkání se vždy konala jako vědecká symposia, na kterých byla diskutována nová témata pěstování lesů. Během těchto let bylo publikováno 12 sborníků (viz Příloha). Letos byl založen nový titul. *Proceedings of Central European Silviculture* je prvním vydáním této nové série, které se zabývá pěstováním a použitím sadebního materiálu, přirozenou obnovou a přeměnami porostů náhradních dřevin na domácí lesní společenstva. Čtenáři najdou také informace o kvantitě a bezpečnosti produkce, struktuře hospodářských lesů i pralesa a studie zabývající se vztahy mezi lesy a růstovými podmínkami. Spolu se změnami v lesních ekosystémech a potřebách lidské společnosti se bude měnit a růst potřeba vývoje lesnické profese skrze experimentování a výměnu poznatků. Doufáme, že mezinárodní pěstitelská setkání budou pokračovat, aby právě takové fórum zůstalo zachováno i v budoucnosti.

Editori

what were believed to be “natural values” (which usually coincided with a human sense of aesthetics), we have always measured the value of forest against our needs. Foresters have been involved in this process and they have always adapted management strategies and techniques to changes in the forest environment and society’s demands from it. In failing to recognize foresters’ critical role in restoring the forest ecosystem and providing for society’s needs, that same society forces foresters to defend their role in society once again.

*This year, it will have been 13 years since the beginning of meetings of Czech and Slovak specialists from forest research institutes and universities. The meetings were always arranged as scientific symposiums which were held to discuss some of the latest topics in silviculture. During these years, 12 proceedings were published (see Appendix). This year, a new title was established. The *Proceedings of Central European Silviculture* is the first issue of this new series which deals with growing and using planting stock, natural renewal, and conversion of stands of nonnative trees to native forest communities. Readers will find also information on quantity and safety of production, structure of both managed and old-growth forests, and studies dealing with relationships between forests and growing conditions. As the forest ecosystem and human demands from it both continue to evolve, the need for the forestry profession to evolve and grow through experimentation and knowledge exchange will continue. We hope that these international silvicultural meetings will continue to provide just such a forum into the future.*

Editors